

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések; budapesti napló: megtisztelés, Ghyka hg Pesten, magyar játékszini előadások; felvilágítások a budapesti állóhid iránti szerződésre; bécs-győri vasut; budapesti hangszegyesület; 's a t.) Spanyolország (surlódás a katonaság 's nemzetiség közt; harezéri hírek; a hadminiszer 's Narvaez leteszik hivatalaikat; 's a t.) Anglia (Durham fölszólítása a canadai néphez; miniszterváltási hír; perthi radical gyűlés; az angol hajók erős fegyverzet; 's a t.) Franciaország (Béranger megtiszteltetése; udvari hírek; különböző hírek Abdelkader megbuktáról; a kamrák összehívva; egy hajfodrász furcsa őrzőjége; Millah város elfoglalva; Abdelkader szerencsétlensége valószínű látszik; 's a t.) Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizallás.

Magyarország és Erdély.

Ó es. 's ap. kir. fősége a' eszmaí káptalanhoz Mranivecz Pál kanonokot örkanonokká; Laurenchich Péter varasdi választott lelkész és Krainchevich József zágrabi egyházi praebendariust kanonokokká; Kalász Andor keczer-peklíni lelkész pedig sárosi esperessé nevezni méltóztatott. — A' m. kir. udv. kamra Havas Andor besztercebányai kir. helyettes bányatörvényszéki jegyzőt körmezbányai királyi helyettes bányatörvényszéki jegyzővé 's egyesült erdőhivatali tisztrővé; helyébe Matulay Friderik bányászgyakornokot; Bittner Antalt körmezbányai igazgató hivatali járulnokká; Nigrovich Bertalan temesi kam. igazgatósági járulnokot ugyanott irnokká; Preneszill Ernesztet az aradi kam. jószágokban nagylaki ispánná; Domján Imrét kovaszinczi ispánná, és Schweinitzer Ferenczet a' facseti kam. urodalomban kapriorai ispánná alkalmazá. (H.k.)

Budapesti napló. Buda szab. kir. főváros Stvrtnik August b. nyugalmazott altabornagyot 's budai várparancsnokot, e' város iránti érdemeit tiszteletli közövé vévő föl. — F. hó 14dikén délelőtti 11 órakor Ghyka Sándor uralkodó olahországi hg, ki titkon Bécsbe utazik Sandres Sándor név alatt ezredesi ranggal 's több rendjellel díszítve, Charesco Konstantin ezredes, a' volt olahországi hg fia Baizadi Scarlati Ghyka kíséretében számos eselédséggel Pestre érkezvén, a' magyar király című vendégloben szálla meg, hol Patisz városkapitány fogadá őt. Este meglátogató a' hg a' német színházat, 's mint mondják elégtlen hagyá azt el, másnap pedig jókor reggel a' Ludoviceumba szándékozik menni; mit azonban rögtön támadott némi gyöngékedése miatt el kelle hagynia. Még ugyanazon nap Bécs felé folytatá útját a' hg, 's Patisz kapitánynak, ki folyvást személye körül tartózkodék, ezredes által egy nehéz arany bur-nótszelenczét adatott emlékül. Nemzeti színpadunkon f. hó 17kén harmadszor adatek „Bájital“; 18ikán Gaal „Peleskei notarius“; 19ikén bérshünettel László jutalmaul először: „Richard király a' szent földön, vagy: Anglia zászlója“, történeti regényes színj. 4 felv. Scott Valter után játékszínre írta Lambert, magyarra fordította Szígligeti, a' tudós társaság költségén; „az utolsó felvonásban Saladin kísérete és a' templariások lóháton fognak megjelenni“, valának a' játékszini czédula zárszavai; 20ikán „Kean v. könnyelműség és lángész színj. 5 felv., írta Dumas Sándor, fordította Fancsy Lajos; f. hó 26kán Lendvay jutalmaul „Bájital“ dalművet adandják dal-színészink.

A' Buda 's Pest közti állóhid tárgyában kinevezett országos küldöttség által Sina György b. urral kötött szerződésre felvilágításul szolgálak még a' következők: Az orsz. küldöttség VIII. ülésében f. eszt. sept. 2kán, névszerint kérdés tétetvén, hogy Hoffmann és Maderspachnak benyújtott tervét kell e vagy lehet e, és mennyire ez uttal tekintse venni? Mellynek következésében jöllehet ezen küldöttség a' nevezett honfiak hazafiai buzgóságukat, mellyel az ország kívánságának sikerítését előmozdítani ügykeztek, sőt e' czélra sem fáradságot sem költséget nem kimélve terveik bemutatása mellett azáltalok javaslatba hozott hid mintáját díszes szorgalommal és ügyességel elkészítvén itt Pesten köz szemlélésre kiállították, olyannak látja, melly az ország hálás érzését nemcsak méltán megérdemli, hanem ennek nyilvánítását is megkívánja: jöllehet továbbá kívánatosabb alig volna a' küldöttség előtt, mint a' rábizott munka végbevitelével tulajdon honfiak dícsőit; mivel azonban előleg elhatározott, és egyedül teljes biztosságra czélzó elvei szerint csak oly művészek tervét fogadhatja el, kik már hasonló nagy munkát hoztak tökéletesre, eddigi határozatánál fogva kénytelenítve látja magát, a' nevezett Hoffmann és Maderspach társoknak, kik ön elismerésük szerint is ezen tulajdonsággal nem bírnak, terveit ez uttal elmellőzni. Folyván ezután a' tárgy fölötti tanácskozás, mindenek előtt elhatározandónak vélte a' küldöttség, hogy a' feunforgó körülményeknél fogva mellyiket kelljen a' javasolt hidak közül elfogadni? mellyre nézve a' különféle javaslatokat támogató okok szorgalmatos megfontolása után abban állapodott meg, hogy e' két város közti közlekedés egy két oszlopú lánchíd által eszközöltessék, mellyet az illető művészek kinyilatkoztatásukban bővebben látható körtések kimélese, legrovidebb idő alatt leendő végrehajthatása 's ezeken felül a' két városnak viz-áradástól mentesítése leginkább ajánl. Nem kerülhetett mindazáltal el ez alkalommal a' küldöttség figyelmét Rennie György nyilatkozatása, mellyben a' nevezett művész jelesen 2dik szakaszban a' függő lánchidakra nézve megjegyzi, hogy azok, kivált erősebb széllel és nagyobb teher alatt, ingásnak kitéve levén tökéletes állandóságot nem igen ígérnek; mivel mégis az említett művész ugyanazon szakaszban mind e' mellett kinyilatkoztatja, hogy Pest 's Buda közt csakugyan egy lánchíd, melly minden kívánatnak megfelelően, föllátható legyen. jónak vélte a' küldöttség ez alkalommal a' személyesen jelen levő William Tierney Clark angol művésztől következő kérdésekre felvilágosítást kérni t. i: 1) Nem veszedlyezteté e' föllátható lánchidat azon ingás, mellyet az itt gyakrabban uralkodó erősebb szelek, vagy a' hid megterhelteése okozhat? 2) Lehet e' az említett hid állandóságát, és ugyan gyakrabbi és költségesb igazítások nélkül reményleni? Mellyre az említett művész kinyilatkoztatásában bővebben magyarázottakra hivatkozva, még azokhoz toldotta bővebb világosítás gyanánt és ugyan: Az első kérdésre: hogy az általa föllátható hammersmithi híd nál épen oly alkalommal, midőn azon igen rövid idő alatt mintegy 150 koesi fölötté sebesen átalment, a' fönlálló toronyban levő hengereket, mellyeken a' hid lánca fekszik, figyelmetesen vizsgálgatta, és jöllehet ezen hid a' helybeli körülményekhez képest eszé-lyebb teherre számítva kevesebb költséggel, nem is egészen 4,000 mázsát nyomó láncazon épült, 's így a' Pest és Buda közt javasolt hiddal, mellynek láncaiz 40 ezer mázsánál többlet fognak nyomni, hasonlításba sem jöhet,

még is csak alig észrevehető mozgást tapasztalt legyen, 's így bátran állíthatja, hogy egy oly erős hid, mint a' millyen Pest és Buda közt czélba vé-teklik, az ingás tekintetéből, mellyet valamint nagyobb terhelteés egy esékély felületénél fogva a' legnagyobb szél sem okozhat, aggodalmat nem szülhet. A' 2dikra: A' nyilatkozó művész és Telford által föllátható hasonló hidak mind-ekkorig azon tapasztalást nyújtották, hogy a' fából készült pallózat igazítá-sán 's a' festés újításán kívül minden egyéb javítás nélkül sértetlenül fönlá-nak, megjegyzevén itt, hogy miután a' budapesti hid pallózatja is a' bemu-tatott tervek szerint nem fából, hanem vasból készítetteti javasoltatik, az effé-le igazítások épen tekintetbe sem jöhetnek. Továbbá kérdés tétetett a' jelen-levő művészeknek, hogy az oszlopok fölláthatásánál megkívántató zárgátok jég-torlás által nem okozhatnak e' áradást? mellyre a' küldöttség azon választ nyerte, hogy miután ezen zárgátok fölláthatásával is a' Duna szélességéből 21 ölnél több elzára nem lesz, 's így a' víz lefolyása mindenkor jóval több helyet foglalhat, mint a' Szent-Gellért hegy irányában levő víz medre, en-nél fogva a' jégtorlástól e' miatt félni sem kell. — Végre azon aggodalom is kijelentetvén, hogy a' föllátható oszlopok a' víz sodrába esvén, nem lesz-nek e' kimosás veszedelmének kitéve? mellyre a' többször említett művész azon megnyugtató választ adá, hogy ha a' fönlálló Shoreham-híd, melly a' Duna folyásánál sokkal sebesebb tenger dagálya és apálya által szüntelen mosatik, még ekkorig tökéletességében fönláll, 's általában nem félhet, hogy a' Duna víze a' föllátható oszlopokra ily kártékony hatással lehessen. Az előbocsá-tottaknál fogva tehát minden aggodalom megszűnvén, két oszlopu lánchid elfogadása továbbá is megállapított. Következett ezután a' föllátható hid helyének meghatározása, mellyre nézve a' küldöttség minden egyéb körülményt, de kivált a' két part mivoltát tekintve, a' hid helyül a' Nákó-ház kö-zepéhez irányzandó vonalt választotta, ezen határozására többi közt főkép azáltal vezéreltetvén, hogy itt a' budai vár oldala esékélyebb meredekségé-nél fogva híföljárásra könnyebben alkalmaztatható, a' pesti part pedig ter-mészetes lekvése és térsége által minden kívánságnak voltaképen megfelel, ezenfelül pedig a' két oldalról alkalmas följárás is elérthetik a' nélkül, hogy a' partokon levő díszesebb épületek tekintetökben veszítsenek, vagy több ki-sajátításra szükség legyen. El nem kerülhetett egyébkint a' munkálkódó kül-döttségnek ez alkalommal figyelmét, hogy épen e' tájon levén azon hely is, mellyet ő es. k. főhercegsége az ország nádora a' nemzeti játékszín számára kegyesen kijelenté méltóztatott, mivel mind ez, mind a' föllátható hid akár az építmények díszét, akár az ott számosabban öszszegyűlni szokott nép és koesi számára megkívántató kényelmességet tekintve, kivált egy jól elrende-zett kirakó-helynek hozzá járultával nagyobb térséget kívánna, jó előre kell gondoskodni, nehogy idővel az említett játékszín fölépítése által a' hely any-nyira megszorítottassék, hogy utóbb egy vagy más részről czéljának csak alig felelhetne meg, ezen aggodalom megszüntetésére tehát legalkalmasabbnak vélné a' küldöttség, hogy a' nemzeti játékszín részére szánt hely valamivel fölebb jelesen az Ilkey-ház irányában hasítottassék ki, a' többi egész térség sza-badon maradván, mert csak így lehetne elérni, hogy a' hidnak mind két old-alán egyforma szélességű rakhelyek alkottatván, 's e' fölött minden szoron-gás is eltávoztatván, ez által a' város nemcsak kényelmességben de díszesség-ben is nevezetesen nyerne. Mivel azonban ennek elrendelése egyedül ő es. k. főhercegségének az ország nádorának kegyes intézetétől függ, annál fogva a' küldöttség ezen véleménye azon alázatos kérés mellett rendeltetett oda föl-terjesztetni, hogy ő es. k. főhercegsége azt kegyesen jóváhagyni, 's a' nemzeti játékszín helyének e' szerint leendő kijelölteését kegyesen elhatá-rozni méltóztatassék. Erre nézve (XVI. ülés, sept. 18kán) fölolvastatott ő es. kir. főhercegségének az ország nádorának az orsz. küldöttségűl sept. 2káról költ alázatos fölírásra lejtött k. válasza, mellyben a' küldöttséget tudósítani méltóztatik, hogy a' mennyire a' magyar játékszínre szánt telek, az álló-hidnál megkívántató nagyobb térség tekintetéből szükséges lenne, e' helyett más al-kalmas és ugyan a' küldöttség javaslatára különösen figyelmeze fog kijelöl-tetni. — Ugyanekkor Széchenyi István gr. bemutatta W. T. Clarknak hozzá írt levelét, mellyben azon tekintetnél fogva, mivel még most voltaképen nem határozhatni meg, hogy az álló-hidat épen a' Nákóház irányában, vagy tán egy kevés különbséggel alább a' máza-utca irányában lenne e' alkalmasabb építeni, — magára hagyatni kéri (Clark), hogy a' még ezután bővebben kifejtendő körülményekhez képest, a' kijelölt két vonal közül választhasson. Melly kívánsága a' nevezett művészeknek, minthogy a' különbség a' nélkül is alig érdemel tekintetet, elfogadtatván, a' két vonal közti választás az építő művész szabad tetszésére hagyaték. (Vége következik.)

Sajnosan érezvén a' siménfalvi ifjuság, hogy az eddig folyt iskolai czélirány-talan tanítás-mód miatt az őt mint falusi gazdaságra készült, közelebből érdeklő hasznos ismeretek hiányával kelle maradnia, egyesületbe állván össze azon ezelt tüze ki magának, hogy ezen ismeretekben tökéletesítse magát. E' miatt fő figyelmét ébreszte benne a' számvetés és földmérés tudománya, mellynek tökéletesítésére az egyesületi szálláson néhány fekete táblái mindenkor készen állnak; tanulja a' helyesírást; gyakorolja magát kérelem-level, kötelez-vény, bizonyítvány, nyugtatvány 's több ilyesnek törvényes 's tudományos alakban készítésén; — ezeken kívül pedig mint buzgó keresztyén, az isteni dícséretet éneklésében is tökéletesülni. Hogy pedig az eddig oly hi-jányos mezeti gazdaság itten bármí gyarapodást vegyen, kiterjed az intézet gondoskodása eleven gyepük készítésére, legfinomabb gyümölcsfák szapo-ritására, a' pityóka (burgonya) termesztés nagyobb divattali üzésére, min-dennemű takarmány csinos és kellő rendbe szedésére, gazdasági eszközök le-hető legjobb móddal tartására, roskadozó épületek jobb karba helyezésére, haszontalan és fölösleg költsékes gátlására, részegítő italok szabályozására, pénzeszközök a' kártya-játékok eltörlésére. Kíván barátja lenni az emberiség-nek közelebből az által, hogy ha valamely részvényes kérelmével az illető helyen megkeresi jelentvén akár építésbeli akár egyéb gazdasági szükségét, biztosságot nevez ki az egyesület, melly a' kérelmező ügyét ellássa és ha építetni kíván, az alkotandó épület helyét, legjobb móddal állását, szom-szédságát és egyéb körülményit elhatározza, arról munkálát beajuttván a' biztosságot az egyesületnek, a' kérelmesnek annyi napszámbeli segedelem ada-tik, mennyit az egyesület szükségesnek lát, 's mind a' biztosság munkálata szorúl szóra mind pedig a' segedelmezők nevei emlék okaért a' segedelmezési jegyző

által jegyzőkönyvbe iktattatnak. Hasonlag ha valamely részvényesnek igaz-
vonó barmai szerencsétlenség által elpusztultak, azok ára rovatal szerint az
egyesület tagjai közt fölvetetik, és így a történt kár mennyisége bármely rész-
ben kevesítettik. Így ezéja és haszna a községre hat vissza. Eddigéle ezen
fölhozott siménfalvi egyesület 54 tagból áll. Minden tag tartozik vala-
mit fizetni, midőn az intézetbe lép. Mintegy három évnegyed alatt, mióta
már az egyesület főnáll, munkálatja sikere gazdasági tekintetben az volt: hogy
egy darab berket lelkes iparral kiirtott 's természetett törökbuszát, mellynek
árával pénztára szépen fog növekedni; ezenkívül a határban két igen neve-
zetes forrást, mellyek majd elpusztulva sinylódnének, ismét közhasznúvá tett.
(Vas Ujság.)

(Bécs-győri vasut.) F. hó 7kén Károly főhg fia Béla, Károly, Fer-
dinand, Fridrik, leánya Maria Karolina, unokaöcse István, 's unoka-
hugo Hermine főhgek 's főhgnök kíséretében megvizsgálá „Philadelphia“
gőzerőművet, mellyet Sina b. a bécs-győri vasut számára vásároltatott
Éjszakamerikában. Miután ő főnsége szemügyre vevé a' erőmű minden
részeit, mellyek egyszerűsége 's tartósságra olly lényegesen különböz-
nek az angol készítenyüektől, meggyőződék nemcsak azon minden egyéb
erőműnél előforduló kellemetlenség szerencsés elhárításáról, melly
szerint a' kürtőből nem röpülhet ki az izzó parázs, 's nem esik le a' hamu-
serpenyőből, hanem egyszersmind könnyűségéről 's gyorsaságáról, melly
tett próbák után az eddig tapasztaltat tetemesül túlhaladja. A' vasutépítésre
ebből származandó hasznokat könnyen átláthatni, meggondolván, mikép
hegyes országokban mennyi nehézséggel 's költséggel jár az angol gőz-
erőműveknél szükséges elővigyázatok megtartása, mellyek nem ritkán
majd egészen lehetlenné teszik a' vasutépítést. Rövid idő múlva néhány
vasuti kocszi készülend el 's azonnal próbát szándék tenni e' gőzerőmű-
vel 's tetemes terhet függesztetni utána, hogy kitűnjék ereje 's gyorsasá-
ga, mennyire azt a' kurta 's legolcsóbb szerkezetű utvonale engedí. Már a'
bécs-pozsonyi 's németujhely-sopronyi vonalra is elkészítvék a' szükséges
tervek. — A' f. é. oct. Isején tartott első közgyűlés következtében az
alapszabályok és az utvonale Bécsből Németujvárosig kiterjeszthetése iránti
kérelem a' legf. hatóságok elibe terjesztettek, 's már most reménylhetni,
hogy a' munkálkoások rövid idő múlva meg fognak kezdetleni. —

A' pestbuda hangász-egyesület 2dik műelőadása f. 3dik han-
gásznapi éven nov. 25kén (jövő vasárnap) délutáni 4 órakor lesz Pesten a'
nagy redout-teremben. A' t. egyesületi tagok nov. 23tól kezdve vehetik által
belépti jegyeiket Pesten egyesületi pénztárnok Klauzál E. L. urnál (színház-
tér, a' k. v. játékszin épületében levő tükörtárban); előadás napján azonban
kizárólag az egyesületi írószobában (a' v. színház ellenében, n. hid-utczán,
Parkfrieder-ház 1ső emeletében, hátul az udvarra) Budán pedig a' várbán
Milecz Imre urnál a' „levélhez“ címzett szövetárus boltban. Ugyanazok-
nál fizettetik be az egyesületnek ama' t. pártfogói 's zenekedvelők által, kik
résztint idei részvénydíjakat még le nem tették, résztint az egyesületbe, mint
új tagok, lépni kívánnak, az évi részvénydíj (3 fr. egyes, 6 fr. ezüstben
három belépti jegyért, egész évi valamennyi előadásra), valamint ezen-
fölül az alap-pénz is (2 pgo fr.) ujan belépő tagoktól. Ez előadáson jelen lenni
ohajtó idegenek előadás napján az egyesületi írószobában nyerhetnek utasi-
tást. Az említett műelőadás tárgyai lesznek: 1) Lindpaintner ouvertüreje
„Vampyr“ daljátékából. 2) Crüssell Bernard hangversenye klarinetre. 3)
Händel „Alleluja“ hangmüve. 4) Párdal Paecini János, „Pompeji utolsó
napja“ daljátékából. 5) Phantasia hegedűre „La Sonnambula“ daljátékából vett
motívumokra. Szerző Lipinski K.; előadja Kohn D. ur, Bécsben a' es.
k. udv. dalszínház hangászkar tagja. 6) Mozart cantatája: „Szent! tekints le
kegyesen!“

A' m. gazdasági-egyesületnek f. hó 15kén tartott rendkívüli közgyűlése
leginkább a' tisztviselők választásául levén kitűzve, miután a' részes tagok
csekélyebb számmal jelentek meg, az elnökségnek 's pénztárnoknak hivata-
lok körében tett eddigi szives fáradozásaikért a' jelenvoltak egyhangulag kö-
szönetet szavazva őket arra bírák, hogy hivatalukat jövő évi mart. 17dik
napján tartandó rendes közgyűlésig, mellyre a' tisztválasztás is elhalasztaték,
hasonló buzgalommal legyenek szivesek viselni. Ennek folytában következő
érdekes határozatok keletkeztek: 1) Azon kétrendbeli kívánatlevél, mellyet
a' választottság a' pesti országos vásárok' idejének megváltoztatása, 's vala-
mint mezőgazda természetűnkre, így kivíteli (activ) kereskedésünkre nézve
kedvezőbb elrendezése iránt javaslatkép előterjeszte, elfogadtatott, 's azoknak
egyike, melly a' honi természetűk' számára van szerkesztve, a' jelenvoltak ál-
tal aláíratván, az aláíratás folytatásául n. casinói igazgató Pregardt János ur-
ra, másika a' honi 's külföldi kereskedők' számára szerkesztett Kappel Frid-
rik pesti nagykereskedő urra bízták. (Ezek legközelebb szinte fognak kö-
zöltetni.) 2) A' képviselőség fiók-egyesületek' alkotására, 's azoknak ezen
országos egyesülettel összeforrasztására, a' honi gazdaközönség pedig 's kü-
lönösen az egyesület' tagjai arra rendeltettek kérésleg felszólítani: hogy a'
vidékükön divatos gazdálkodási rendszereknek (a' gazdaság minden ágaira néz-
ve) részletes leírását, nem különben egyes gazdaságok' történeteit, ezek-
nek a' rendes számvitelből meritendő tisztahasonbeli vagy veszteségi ered-
ményivel együtt, 's virágzásuk vagy hanyatlásuk' okaiul világítva közöljék.
3) Az egyesület örökítéséül következő újabb alapítványok keletkeztek, név-
szerint: sz. k. Arad város 100 p.frtot rendelete fensőbb helybenhagyással kül-
dött le készpénzben, Lunkányi János bíró 's jószágigazgató ur 40 p.frtot fize-
tt le készpénzben, Balogh István ur 25 p.frtot, Csallay Ignác ur 100 p.fr.,
Danko Ferenc ur 100 p.fr., Deiszler János ur 50 p.fr., Dubravay János ur
40 p.fr., Guár Sándor ur 40 p.fr., Giay Fridrik 50 p.fr., Himler Lajos ur 20
p.fr. Hőgyész Pál soprony-megyei első alisp. ur 100 p.fr., Kis Ján. superint.
ur 40 p.fr., Kunovich Antal ur 20 p.fr., Marton György soprony-megyei 2dik
alisp. ur 100 p.fr., Mericsnigg Pál ur 20 p.fr., szopori Nagy Károl ur 50 p.fr.,
Ótocska Ignác ur 20 p.fr., Pöll Antal ur 10 p.fr., Rimánóczy Pál ur 40 p.fr.,
Somogy József ur 20 p.fr., Spurr Ferenc ur 40 p.fr., Török János ur 100
p.fr., Tóth Mihály ur 20 p.fr., Variányi Flórián ur 20 p.fr., Záborszky Imre
ur 40 p.frtot kötelezének: 's ezeknek egyenkint, különösen pedig Hőgyész
Pál sopronyi első alispán urnak, 's Török János ur hg Eszterházy jószágkor-
mányi tisztjének, kik az iménti tőkék aláíratása körül buzgólkodni szivesked-
tek, az egyesület halás köszönete fejeztetik ki. A' t. alapítók, kik többnyire
hg Eszterházy gazdatisztoi, követésre méltó példát nyújtának ez által min-
den gazdatisztnek, 's annak kinyilatkoztatása után, hogy e' végre csekélyebb
summák is szivesen fogadtatnak, azon édes reményre jogosíták a' közgyűlést,
miszerint a' képviselőkhez és törvényhatóságok előjáróihoz (első alispánok-
hoz t. i. 's kir. városi polgármesterekhez 's főbírákhoz 's a' t.) szétküldött
kötelezvényi fejr-levelek (albá-k) egyenkint nagyobb 's kisebb summákkal
ékesítve érkezvén vissza, az egyesület főmaradását örökre biztosítandják.
4) Az illető küldöttség jelentése szerint az egyesület gazdasági osztályu

pénztárának jövő évre remélhető összes jövedelmei 4398 p.fra, költségei pedig
mintegy 2943 p.fra. rugnak; 's így az egyesület további rendelkezéséül 1455 p.fra.,
sőt Klauzál Imre urnak pályakérdések jutalmazására szánt 's eddigéle 180 p.
fra növekedett ajánlatival együtt 1635 p.fra. maradand; — mellyek folytában
határozatott, hogy ezental az évenkinti összes jövedelmeknek egy hatod ré-
sze mindenkor, következképp jövő évre 733 p.fra., elkülönítetvén, tőkésítessék.
5) Minthogy ekkép növekedő pénzerje az egyesület hatási körét tetemesen
tágítá, ezental jutalomkérdések is fognak megfajtésül kitézteni; 's jelesen
a' jövő évre alább előszámolandó föltételek mellett következő kérdés nyilvá-
nyittatik: „Miután újabb törvényink engedelméből hazánk minden részén léte-
sülhet tagosztály: mit tegyenek a' nagyobb és kisebb birtoku gazdák és mind-
azok, kik magok mivelik földeiket, hogy ezen változás által a' miveltebb és
így több hasznat ígérő gazdálkodás nemere minél kevesebb költséggel, 's biz-
tosan juthassanak; tekintetbe vevén a' föld minőségét, éghajlatot, vásári és
egyéb körülményeket, jelesen pedig a' téli és nyári istállóztatást, mennyire
tagosztály által a' közlegelő vagy végkép megszűnik, vagy megszükkítettik?“
— A' legjobb felelet szerzője 100 arany jutalommal fog megfizetteteni. Bi-
rálóká Andrágy György gr. elnöksége alatt Appel Kár., Bujanovics Edv., Csa-
pó Dániel, és Czindery László urak választattak. A' feltételek következők:
a.) A' pályázó feleletek jövő 1839dik évi december' utolsó napjag bezá-
rolag az egyesület' titoknokához annyival bizonyosabban küldessenek be,
mivel az érintett határnapon tul érkezendők el sem fogadtatnak többé. b)
Egyedül magyar nyelven írt feleletek fogadtatnak el; mellyek azon felül
idegen kézzel tisztázva, lapozva, bekötve, 's jelmondattal legyenek el-
látva; a' szerző neve egy hozzájuk melléklendő pecsétes levelkébe rejtet-
vén, 's e' levelke az illető munka' jelmondattal viselendvén. c) Ha vala-
melyik pályázóra küld, hogy saját kezével tisztázta le beküldött mun-
káját, vagy iránta valamelyik bírálóját akará szóval, akár írásban értesít-
tette, 's nevét és munkáját bármikép elárulá: habár felelete legjobb len-
ne is, a' jutalomtól eszik, 's ez az érdemileg utána következőnek fog
íteltetni. d) A' titoknak az érkezendő feleleteket haladék nélkül biztos al-
kalmossal (ha egyéb nyomban nem ajánlkoznak, postán) fogja megkül-
deni valamelyik bírálónak, ki azokat legfőlebb egy hónapig tarthatván
magánál, miután elolvasta, vagy legközelebb lakó bírálótársával közlen-
di, vagy a' titoknakak küldendi az Egyesület költségein szinte biztos al-
kalmossal vissza. e.) 1840dik évi löverseny' idején tartandó közgyűlés
előtt a' bírálók egybe fognak ülni, 's a' velük közlött pályafeleletek iránt
okokkal gyámított véleményeket felolvasván, vagy ha személyesen meg
nem jelenhetnek, azt írásban küldvén meg a' bizottsági elnöknek, ezek
szerint sötötbséggel fognak érdemökhez képest elsorozni a' beküldött fe-
leleteket; melly sorozatot szinte okokkal gyámítva 's olly megjegyzéssel
terjesztendik a' közgyűlést megelőzendő választottsági ülés' elibe: vajjon
a' legjobbhoz közeli munka érdemes-e némi megfizettetés, vagy dí-
csésérésre. f.) Ha a' bírálók' valamelyike időközben meghalna, a' többiek
magok választanak helyébe új tagtársat az egyesületi részesek közül. g.)
A' közgyűlés a' bíráló bizottság' ítélete szerint a' jutalmat az illetőnek ke-
zéhez szolgáltatván, a' koszorus és megfizettetést nyeredő munkák az
egyesület tulajdonává valandanak, 's a' körülményekhez képest a' Gaz-
dasági Tudósításokban, vagy egyébütt, avagy külön fognak megjelenni. —
Addig is tehát míg e' határozat külön nyomtatványokban is meg fog je-
lenni, a' gazdaközönség az iménti kérdés megfajtására ezental pályatér-
re hivatik. (Vége a' következő számban.)

Spanyolország.

(Surlódás a' katonaság és nemzetőrség közt.) Madridból oct. 30káról
ezt írjak: „Fenyegető förteteg vonult előfőtünk. A' valenciai események,
mik csak tegnapelőtt reggel jutának köztudomásra, természetesen fölzigaták
az elméket, 's a' ministerek, mint látszék, igen féltek, hogy fejökre dördülend
az égháboru. Ezt elkerülni akarók Narvaez tábornoknak parancsolák, menno
sergeihez 's közeliten azokkal a' fővároshoz, hogy szükség esetén segélyükre
lehesen. Midőn délutáni 5 órakor Narvaez valamennyi segédestül elhagyá
a' fővárost, azonnal legkalandosb hírek kezdének utczául utczára szár-
nyalni. Némelylek a' katonaság közt támadott zendülést emlegetének, má-
sok pedig azt pöngeték, hogy Narvaez egyetértve a' ministerekkel lefegy-
verzeni szándékozik a' nemzetőrséget 's a' korlátlan uralkodást helyreállí-
tani. Este számos csoportozat alakult az utczákon, 's néhánynak közepébül
e' szók hangzának: „Le a' ministerekkel! Le Narvaez tábornokkal!“ Új-
félkor azonban jobbadan eloszlanak az emberek. Egy órakor a' toledoi 's
atochai kapu előtt örökös nemzetőrök észrevevén, hogy csakugyan néhány
százalój közelit a' fővároshoz Narvaez sergébül, jelentést tettek a' kor-
mányzó királynénak. Ez nem tudván semmit a' ministerek rendeletéről kér-
dezteték Quiroga főkapitányt, mit jelentne az érintett katonaság érkezése.
Azonban Quiroga sem tudott a' dologról, 's váratlan megrohanástól fél-
vén, riadót doboltatott a' főváros utczáin, szerencsére mindazáltal, még
mielőtt az első dobörgés fölriaszthatá a' nemzetőröket, megtudá a' dolog
valódi helyzetét, 's minden csöndességben maradt, holott egyébkint a'
sötétség minden esetre vérontást szült volna az egymást nem ismerhető
katonák 's ingerült nemzetőrök közt. Este másnap már minden egyenetlen-
kedés megszűnt, 's a' nemzetőrök és nép hangos éljennel üdvözlek a' vá-
rosba visszatért Narvaez tábornokot. — Anglon hg fia, Frias hg veje,
carlosi guerillák kezébe került egy gyorskocsi-kiráblaskor, 's a' rablók
10 ezer piastert kérnek érte váltásdíjúl.“ —

(Harctéri hírek.) Az alkotmányos seregek között darab idő
óta félelmet gerjesztő mértékben szaporodnak a' szókések, 's meg-
szomorított, hogy ez jobbadan éhség és munkátlanság miatt törté-
nik. Valenciában Narciso Lopez, az új parancsnok, Vigo tá-
bornok gyikosat agyon löveté. Saragossában is nagy ingerültség uralko-
dik; szerencse, hogy San Miguelt szeretik a' iakosok, 's fölzsóltításának
engedvén, mindedig csöndesen viselék magukat. — Egy Ebro folyam
melléti száguldó csapat parancsnoka Espana gr. catalonai főkapitányhoz
következő jelentést intéze: „Hiteles forrásbul tudom, hogy Forcadell tá-
bornok parancsnoka a' tortosai osztálynak, octob. 14kén Vinaroz mellett

tekintetbe határozatit? Minő bizalommal szólíthatok én föl valakit együtt-munkálkodásra és türelemre, midőn régi törvényeket, szokásokat 's mélyen gyökerezett visszacséket háborgatók, holott gyöngített karomat már akkor is visszaránták, midőn csak valamivel akarek többet tenni, mint mennyit zavargó időkben a' közönséges politika megkíván? Mikép háríthatom el a' határozat rosztatásának közvetlen következményit? E' határozat szoros kapcsolatban áll más rendszabályokkal, mellyek korlátlan munkálkodásban maradnak. Legbensőbbleg egyesülve volt az ő föls. közböcsánát-hirdetésével, 's mivel illőnek tartám, hogy Alsó-Canada rendkivüli törvényhozósága minden szigorú elővigyázati rendszabályt magára vegyen 's meghagyja a' fölségnek a' vele született bocsánati 's megkegyelmezési előjogot, tehát tökéletes közböcsánatot foglalt magában a' fölszólítás, csupán a' határozatban megnevezett csekély kivétellel. E' határozatot rosztalák, a' felszólítást pedig helybenhagyák. Mivel ő fölségének a' kivétel rosztalását tanácsalák, tehát korlátlanul áll a' közböcsánat. E' szerint már most nincsen semmi akadály azon személyek előtt, kik legvilágosabban megvallák vétkességüket, vagy kiket én azon veszély miatt, mellyel ittlétük e' tartományt fenyegeté, abból kiutasíték, 's törvényes üldözés alá sem vehetők többé oly rendszabályokhoz nyulás nélkül, mellyek politikai 's igazsági nézetimmal egyenesen ellenkeznek. Én ő föls. kegyessége visszavonhatlan zálogát nem vonhatom kétségbe. Határozatom rosztatását azzal nem módosíthatom, hogy a' száműzési hely változtatása vagy visszatérés büntetési palástja alatt ismét fogamatba léptessem. A' személyes szabadsági jog szükségtelen felfüggesztése által nem adhatom a' polgárok szabadságát önkény-gyakorlásul a' kormány kezébe, 's egész tartományt zendülés közvetlen veszélyében levőnek nem hirdethetni, csupán azért, hogy néhány ember valamennyire megijedjen. Ez egymással ellenkező nyomasztó körülmények közt jobb gyorsan 's határozottan kimondani szándékomat, melly szerint nem akarom többé politikám 's kormányzati rendszernek illy korlátolt 's elégtelen eszközökkel létesítését próbálgatni. Ha Alsó-Canada nyugalmát ismét vész fenyegeti, ugy szükség, hogy a' kormány szívesb 's erősb segélyre számolhasson az anyaország részéről, mint én tapasztalni szerencsétlen valék. Itt hosszasan kifejezé az iránti sajnát a' ns gráf, hogy javító terveivel a' gyarmatra nézve fölhagyni kénytelen, 's így folytatá szavait: „Illő időben majd alkalmam leend oly kormányzati rendszert ajánlhatni ő fölségének amerikai gyarmatiszámára, melly az alsó-canadai népet a' képviselői kormányzás minden jótéteményiben részesítendi, azon rosztak nélkül, mik eddig a' párháborgásokból származának, 's melly képes leend mint a' többi gyarmatokban létező hiányt kiegészíteni, 's egész Britt-Amerikában oly elégtelenséget szülni, melly, mint minden gyarmatnál lenni kellene, az anyaország iránti halán épülend. Ohajtvá reménylém, miszerint hivatalom letevése által nem szünendem meg hasznos lenni reátok nézve. Ha azon több fontos hivatalt együl egyig leteszem is, mikkel kir. kegy személyemet fölruházta, mint parlamentí peer mindenkor hasznosan szolgálhatok nektek azon helyen, hola' közjölétet tárgyazo ügyek fölött véghatározást hozni szokás. Csak javára szolgálánd e' tartománynak, mint szerényen lihetni vélem, ha személyes tapasztalásból merített okokkal fogom támogatni a' parlamentben azon érdekeket, mik iránt némelly ott ülők tudatlanságuk 's egykedvűségök következtében, igen hajlandók oly törvényeket alkotni, mellyek épen nem felelnek meg a' tartomány szükségének, 's ha sikerülend oly kormányzati rendszer alapjának megvetését előmozdítom, melly megerősítvén folytonos összeköttetéseket Angliával, elhárítandja rólatok azon rosztakat, mellyek most távol 's gyakran változó kormányzóságok ingatag politikájából rátok háramlanak.“ Oct. 9kén 1838.

(Ministerváltozási hir. Perthi radical gyűlés.) A' cityben folyvást minsterségmódosítási hírek keringnek; mellyek azonban oly valótlan szünek 's annyira ellenkezők egymással, hogy említésre is alig méltók. Némelly lapok ugyanis Melbourne lordot kegyvesztettnek hírlék, mivel már néhány nap óta nem volt látható a' királyné társaságában, Russellt pedig neje halála miatt oly mély szomorúságba mondják merültnek, hogy végkép visszalépni szándékozik a' nyilvános pályáról. — Darab időnyiszünet után oct. 26kán végre ismét nagy radical gyűlés ment véghez Perth skótziai grófságban a' népalkotmány ügyében. Mintegy 10 ezer ember, többnyire dolgozó, volt jelen e' gyűlésen. A' szöszekék előtt két kenyér volt kítüzve: egy igen nagy 's egy rendkivül picizny. Az előbbi alatt e' szök valának olvashatók: „A' szabad kereskedés kenyere“ az utóbbi alatt pedig: „egyedárusság kenyere.“ A' zászlók egyikére e' szök voltak himezve: „Tories have enslaved us; Whigs have deceived us; Both have bereaved us of our just rights.“ (A' toryk rabszolgákká tevének bennünket, a' whigek megcsaltak, 's mindketten elrablak tőlünk illető jogainkat.“) A' gyűlés nyugalmasan oszlott el. —

(Az angol hajók erős fegyverzete.) A' tengerészeti hivatal parancsot bocsáta közre, melly szerint minden nagyobb angol hadihajó 68 fontos álguykkal fog elláttatni, a' katonaság pedig csappantyús puskákat kapni. A' harcuzvagytól égő lapszerkesztők mohón használják ez ujságot, azon állítások erősítésére, hogy már most rövid idő múlva csakugyan kiütend a' háboru Anglia és Oroszország közt, csak a' M. Chronicle nem szünik meg békítő nyilatkozatival szelidíteni a' népvéleményt, 's magát gyávaság vádjától menteni akarván, oda nyilatkozik, hogy a' kormány, ha Angliaböcsülete kívánandja, minden esetre bátran villogtatand kardot, Russzia 's minden egyéb hatalom ellen; de ő (a' M. Chronicle) igen veszélyesnek tartja az ugynevezett „moszkaiszo y“ (Russophobia) által oly gyűlölés támasztását a' nemzetben Russzia ellen, melly czéltalan háboruba keverhetné az országot. Indiából azonban újabb hírek nem érkezének, mikből Russzia ottani terjeszkedésére nézve oly adatokat lehetne meríteni, mellyek Anglia részéről e' pillanatban nyílt fegyverhez nyulást jogosíthatná-

nak, főleg most, midőn a' canadai ügy újabb bonyolultsága oly nagy mértékben kívánja meg a' kormány osztatlan figyelmét, ha a' veszélyes polgárharc szomorú megújulását és sajnos következményit még első csirájában elfojtani szándékozik, mi ez ország mostani helyzeténél valóban rendkivül kívánatos. —

Francziország.

(A' National a' keleti kérdésrül. A' Temps törvényszék előtt. Orleans hg a' sóaknában.) A' National véleménye szerint a' keleti kérdés igen egyszerű. Vagyonosságra nézve Európában tulnyomó hatást gyakorló nemzet mindig az volt, melly az ázsiai vásárok áruit szállítá hozzánk, nem csudálhatni tehát, hogy azon pillanatban, midőn gőz 's vasutak a' keletindiai kereskedést a' régi egyiptusi utra vezérlik, Anglia 's Russzia mindent mozgásba hoznak e' kereskedés egyedárussága megnyerésére. Franciaország szerepe már most nem lehet egyéb, mint Egyiptust védni; itt fekszik érdeke, 's egyebütt sehol. — A' Temps nov. 21kán idézést kapott az első folyamodásu törvényszék Sik kamraja előtt megjelenésre, „azon vád iránt kihallgattatás végett, hogy oct. 27iki számában alaptalan 's roszt szándéku és sértő jelentést közle Perier uu.ügyében;“ mire a' Temps ezt jegyzi meg: „A' kapott idézet világosan magában foglalja a' közbejárulhatási jog föntartását a' sept. törvények sérelme miatt.“ — Orleans hg nem rég meglátogatván a' dieuzei sóaknákat Lotharingiában, igen nevetéses jelenetnek vala tanuja. Már reggel korán mintegy 500 ember szállott a' bányákba, jobban akarván látni a' magos vendéget, 's a' tolongás oly zavart gerjeszte, hogy a' hg segéde megfeddeni volt kénytelen az akna-igazgatót. Midőn a' hg megjelent, következő egymással ellenkező fölkiáltások valának hallhatók: „Éljen Angoulême hg! Éljen Bordeaux hg! Éljen Bonaparte! Éljen a' császár! Éljen Orleans hg! Éljen a' parisi gróf!“ 'S mind ezt jó szándékból kiáltozák az emberek, ugy, hogy végre kaczagva e' szókra fakadt a' hg: „Ezen jó emberek, mint látszik, nem igen török fejöket a' politikán.“ —

(Abdelkader Ain-Maadi előtt csatát vesz.) Octob. fogytán néhány arab Milianából azon hírt hozá Algírba, hogy Ain-Maadi alatt igen véres csatát küzdének Tidzsini emberei Abdelkaderrel. Az emir nagy erejében bizván, megveté ellenségét 's nem is gyantá, hogy az még a' falakon kívül is fölkereshetné őt. E' negéd hiedelme gondatlanná tevé őt, 's az ellenségnek sikerült éjjel véletlenül megtámadhatni táborát, melly alkalomkor Abdelkader számos embert és igen sok hadiszert veszte. Tidzsini ezután tüstint gyors hírnököket küldé a' sivatagokba, jelentvén lakosíknak győzelmet és segélyre szólítván fel őket az emir hatalmaskodása ellen. A' sivatagi főnökök egyesülése vést hozott az emirre. A' kítüzött határnapon megjelenének a' saharai beduinek számtalan lovas és gyalog csoporti, 's egészen körülkeríték az emir nélkülzés és erőködések miatt elgyöngült sergeit. E' pillanatban kirohant csapatival Tidzsini a' városul 's megtámodá az emirt, kinek vesztességét oly iszonyúnak mondják, hogy csupán néhány rendkivül jó loval ellátott arab mentheté meg életét. A' hadsereg egyéb része fogságba került, vagy holtan föde a' harcztért. Az emir sorsáról csak annyit tudának mondani az arabok, hogy csata után többé nem látták őt. Ha élve juta Tidzsini hatalmába, ugy szörnyü halál leend díja. Ha e' hírek valósulnak, vége az arab nemzetiségnek, 's a' francziák Abdelkader tartományiba is megerősíthetik hatalmokat. —

(Könyv-elkobzás. Nyilatkozat a' doctrinairekrül. Ellenmondás Abdelkaderkrül.) Az „Almanach populaire de la France“ címü könyvet megjelenté után azonnal elkobzá a' rendőrség; de minden gyorsasága mellett sem gátolható az egész kiadás nagyobb részének szétosztatását. — Nov. 4kén így ír le egy kormánypartí lap a' doctrinaire felekezetet: „Cselszövő az, hogy hatalomhoz juthasson, szemtelen, miután már elérte azt, 's pártoskodó, ha nem kérünk tőle semmit.“ — Azon hírek, miket több arab Algírban terjeszte Abdelkader tökéletes megbuktáról csekély hiedelm tudá csak gerjeszteni, mert számtalanszor hirdetéek már azon arabok, kik a' fiatal emir uralkodási vágyát rettegik, hogy tönkre jutott egész sergestül Ain-Maadi előtt; holott mindannyiszor bebizonyult állításuk alaptalansága. Bizonyost e' tárgyról már csak azért sem tudhatni, mivel Valée tábornagy minden alattvalójának legszorosb hallgatást parancsolt a' hivatalos sürgönyökrül. —

(Béranger megtiszteltetése. Udvari hírek.) Manuel kétezer franknyi évi jövedelmét hagyott végintézetében Bérangernek, mit a' nagy költő eleinte vonakodék ugyan elfogadni, de utóbb mégis elvett, minthogy az elhunynak egy lelkes örököse szünet nélkül ostromlá őt kérelmivel a' bár csekély de tiszta szívöböl jött ajánlat elfogadására. — A' király 's királyné nov. 6án Fontainebleauból visszatértek Parisba. — Néhány lap azon hírt pöngeté, miszerint a' francia minsterség tökéletesen megegyezék a' londoni biztosság határozatában a' belga-hollandi 24 czikkü szerződésre nézve, mit a' Moniteur hivatalosan alaptalan koholmánynak nyilvánít, valamint azt is, mintha nem rég a' nemzetőrségi tábornokkari tisztek nagy gyűlést tartván, a' választásjavítás iránti kérelmet aláírták volna. — Hirojár, hogy az anconai kérdés iránti alkudozások azonnal megszüntek, mihelyt Beira hgnő Spanyolországban megjelenté közudomásra jutott; valóságáról azonban egy lap sem kezeskedik. —

Gabonaár: Pest, nov. 20kán: Tiszta buza 140, 125, 110; Kétszeres 96, 90, 82; — Rozs 80, 75, 70; — Árpa 75, 72, 66; — Zab 54, 52, 50; — Kukuricza 75, 73, 70; — Köles 75; — Köles-Kása 180 pesti m. v. garas.

Dunavizállás: nov 18kán 4' 6" 0"; — 19kén 4' 4" 9" — 20kén 4' 4" 0" — 21kén 4' 3" 6" —

Pénzkelet: Bécs, nov. 16án: 5pCtes statuskötelezvény 107 ³/₅; 4pCt 100 ¹/₃; 3 pCtes 81 ¹/₃ fr.